

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 70g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 192 alin. (1) și a unor prevederi din articolul 308 alin. (10) din Codul de procedură penală

(liberarea provizorie pe cauțiune)

CHIȘINĂU

5 august 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 26 martie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 5 august 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 192 alin. (1) și a textului „în cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest până când cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii” din articolul 308 alin. (10) din Codul de procedură penală, ridicată din oficiu de dl judecător Victor Sandu, în dosarul 16-277/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Victor Sandu din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a aflat demersul unui procuror din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău privind prelungirea măsurii preventive a arestului preventiv pentru o perioadă de 30 de zile în privința dlui Sergiu Catlabuga, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de articolele 46 [*Grupul criminal organizat*] și 190 alin. (5) [*Escrocheria*] din Codul penal. Dl Sergiu Catlabuga este învinuit că în comun cu alte persoane au dobândit în mod ilicit de la un grup de persoane deținătoare de carduri bancare ale BC „Moldinconbank” S.A. suma totală de 701986,1 lei.

4. În motivarea demersului, procurorul a susținut că există riscul ca învinuitul să se eschiveze de la urmărirea penală și de la judecată și sunt motive suficiente să se presupună că în cazul aplicării altei măsuri preventive învinuitul ar putea influența martorii sau învinuiții sau ar putea

distruge probele, fapt care ar împiedica soluționarea cauzei și aflarea adevărului.

5. În cadrul examinării cauzei, învinuitul Sergiu Catlabuga a solicitat înlocuirea măsurii preventive a arestului cu liberarea provizorie pe cauțiune.

6. Pe 19 martie 2021, în cadrul examinării cauzei, dl judecător Victor Sandu a ridicat din oficiu excepția de neconstituționalitate a articolului 192 alin. (1) și a unor prevederi din articolul 308 alin. (10) din Codul de procedură penală.

7. Prin încheierea din aceeași dată, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a trimis sesizarea la Curtea Constituțională pentru soluționarea acesteia.

8. În aceeași zi, pe 19 martie 2021, în cadrul examinării acestei cauze, instanța de judecată a admis cererea înaintată de învinuit și susținută de avocatul Alen Cîrimpei cu privire la eliberarea provizorie pe cauțiune a învinuitului Sergiu Catlabuga și a respins demersul procurorului privind prelungirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv. Cauțiunea a fost stabilită în mărime de 1000 unități convenționale, adică 50000 de lei, pe un termen de șase luni, iar învinuitul a fost eliberat din sala de judecată.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

[...]”.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.”

[...]”.

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”.

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

[...]”.

Articolul 25 Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sânt inviolabile.

[...]”.

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 192

Liberarea provizorie pe cauțiune

„(1) **Liberarea provizorie pe cauțiune poate fi acordată în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și s-a depus cauțiunea stabilită de judecătorul de instrucție sau de către instanță.**

[...].”

Articolul 308

Examinarea demersurilor privind aplicarea față de învinuit a arestării preventive, arestării la domiciliu sau prelungirea duratei arestării învinuitului

„[...]

(10) Judecătorul de instrucție are dreptul să soluționeze chestiunea cu privire la necesitatea alegerii unei măsuri preventive mai ușoare. **În cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest până când cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.**

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate nu corespund exigențelor calității legii garantate de articolul 23 alin. (2) din Constituție. Astfel, în motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul reține că există o contradicție între prevederile contestate și dispozițiile articolelor 192 alin. (2¹) și alin. (4), 192¹ alin. (3) pct. 2), 197 alin. (1) pct. 4), 202 alin. (1) și (2) și 205 alin. (1) din Codul de procedură penală.

12. În acest context, autorul afirmă că dispozițiile articolelor 202 alin. (1) și 205 alin. (1) din Codul de procedură penală prevăd prerogativa organului de urmărire penală și a instanței de judecată de aplicare a măsurii asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune sau a confiscării bunurilor. Însă, potrivit dispozițiilor articolului 192 alin. (1) din Codul de procedură penală, instanța de judecată dispune liberarea provizorie pe cauțiune doar în cazul în care este aplicată măsura asiguratorie pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune. Astfel, incoerența dintre aceste două norme exclude posibilitatea aplicării măsurii alternative a liberării provizorii pe cauțiune.

13. De asemenea, în opinia autorului, există o contradicție între dispozițiile articolelor 192 alin. (2¹), care prevăd, *inter alia*, competența

judecătorului de a stabili termenul de depunere a cauțiunii, și 308 alin. (10) din Codul de procedură, care stabilesc că învinuitul este ținut sub arest până când cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.

14. În aceste condiții, potrivit autorului excepției, incertitudinea formulării normelor contestate operează în detrimentul învinuitului, pentru că se afectează dreptul la libertate individuală și siguranța persoanei, garantat de articolul 25 din Constituție și articolul 5 din Convenția Europeană. De asemenea, se îngreșește dreptul persoanei de a beneficia de un proces echitabil.

15. În fine, autorul consideră că textele contestate sunt imprevizibile și contravin articolelor 4, 7, 8, 16, 20, 21, 23, 25, 26 și 54 din Constituție și, prin urmare, sunt neconstituționale.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate este ridicată de instanța de judecată din oficiu. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 192 alin. (1) și textul „În cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest până când cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.” din articolul 308 alin. (10) din Codul de procedură penală.

20. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

21. Curtea reține că o altă condiție pentru formularea excepției de neconstituționalitate o constituie aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 82). După cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care avea ca obiect examinarea demersului unui procuror din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău privind prelungirea măsurii preventive a arestului preventiv, precum și a cererii învinuitului cu privire la înlocuirea măsurii preventive a arestului cu liberare provizorie pe cauțiune prevăzută de articolul 192 alin. (1) din Codul de procedură penală. Astfel, textele contestate au fost avute în vedere la examinarea acestei cauze de către instanța de judecată, care a admis printr-o încheiere cererea înaintată de învinuit și a respins demersul procurorului fără a suspenda procedura de soluționare a cauzei (a se vedea *supra* § 8).

22. Totodată, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că celeritatea examinării cauzelor privind aplicarea măsurilor preventive și caracterul lor special justifică imposibilitatea suspendării procedurii de soluționare a acestor categorii de dosare (a se vedea HCC nr.15 din 28 mai 2020, § 14).

23. În aceste condiții, Curtea rămâne competentă să examineze prevederile criticate. În eventualitatea în care Curtea nu ar exercita controlul de constituționalitate, excepția de neconstituționalitate ar fi lipsită de eficacitate (a se vedea HCC nr. 15 din 28 mai 2020, § 14).

24. Prin urmare, Curtea va examina dacă sesizarea respectă celelalte condiții de admisibilitate.

25. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă.

26. Autorul excepției invocă faptul că norma contestată încalcă articolele 4 [*drepturile și libertățile omului*], 7 [*Constituția, Legea Supremă*], 8 [*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*], 16 [*egalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 23 [*calitatea legii*], 25 [*dreptul la libertate individuală și la siguranță al persoanei*], 26 [*dreptul la apărare*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

27. Curtea observă că, deși autorul excepției a invocat dispozițiile constituționale menționate *supra*, el nu a oferit argumente care să demonstreze caracterul neconstituțional al prevederilor contestate. Astfel, Curtea reține că simpla enumerare a normelor constituționale, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate (DCC nr. 65 din 13 mai 2021, § 16).

28. Mai mult, Curtea observă că, sub aparența unor critici de neconstituționalitate referitoare la neclaritatea și la imprevizibilitatea prevederilor contestate, autorul excepției își argumentează poziția prin contradicțiile existente între dispozițiile contestate și prevederile articolelor 192 alin. (2¹) și alin. (4), 192¹ alin. (3) pct. 2), 197 alin. (1) pct. 4), 202 alin. (1) și (2) și 205 alin. (1) din Codul de procedură penală.

29. În acest context, Curtea reamintește că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Pretinsa incompatibilitate dintre două sau mai multe norme infraconstituționale nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 13 din 2 februarie 2021, § 22; DCC nr. 52 din 8 aprilie 2021, § 19).

30. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea

Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 192 alin. (1) și a textului „În cazul pronunțării hotărârii privind liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune, învinuitul este ținut sub arest până când cauțiunea stabilită de judecător nu va fi depusă la contul de depozit al procuraturii.” din articolul 308 alin. (10) din Codul de procedură penală, ridicată din oficiu de dl judecător Victor Sandu, în dosarul 16-277/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 5 august 2021

DCC nr. 127

Dosarul nr. 70g/2020